

آیین اختتامیه چهاردهمین جشنواره سراسری تئاتر ارتش جمهوری اسلامی ایران (میتاق ۱۴)، اختتامیه دومین جشنواره نمایشنامه‌نویسی نسیم رحمت و اختتامیه اولین جشنواره استندآپ کمدی شکر خند برگزار شد.
اتاپک نادری (سرپرست اداره کل هنرهای نمایشی)، امیر سرتیپ محمدحسین دادرس (جانشین فرمانده کل ارتش)، حجت الاسلام والمسلمین عباس محمدحسنى رئیس

جایزه ارثشی‌ها به تئاتری‌ها

گفت‌وگوی «جام‌جم» با سامان خلیلیان، کارگردان نمایش «درد»

روایت اسارت انسان در چارچوب‌های خودساخته

نمایش «درد» به‌کارگردانی سامان خلیلیان، این روزها در سالن چارسوی تئاتر شهر در حال اجراست و خلیلیان بعد از هفت سال دوری از عرصه نمایش، آن را روی صحنه برده است. داستان این نمایش درباره اختلاف زن و شوهری است که بیشتر اختلافشان ناشی از نشنیدن حرف‌های یکدیگر و ندیدن مهم‌ترین مسائل در زندگی و تکیه‌کردن روی جزئیات و مسائل پیش‌پاافتاده است. آنها گذشته در دنیای مدرن و

زندانی افکار خود هستند. البته نوعی دیدگاه تساهل‌گرایانه، سخت‌نگرفتن و گذر از سختی‌ها با نظر به گفته معروف یونگ «دردت را تحمل نکن، درک کن!» نیز در نمایش دیده می‌شود. خلیلیان در این نمایش مانند نویسنده یعنی مرتضی فرهادنیا که بازیگری را هم به عهده دارد، در آن واحد، هم کارگردان و هم بازیگر است و نقش کشیشی را بازی می‌کند که قرار بوده پزشک شود اما سرنوشتش به گونه‌ای دیگر رقم می‌خورد. اجرای این نمایش بهانه‌ای برای گفت‌وگو با این کارگردان است که در ادامه از نظر می‌گذرانید.

متن نمایش «درد» چه ویژگی‌هایی داشت که بعد از این مدت فاصله‌گرفتن از تئاتر برای اجرای آن ترغیب‌شدید؟
چیزی که برایم در انتخاب یک متن مهم است و اصل قرار می‌گیرد، زیرلایه‌های درون‌متنی است که هم به دغدغه‌های شخصی خودم بپردازن و هم شامل موارد و نکاتی باشد که مقداری تماشاگر را به تعقل وادار کند. بعد از هفت سال کار نکردن، دو سال پیش نوبت اجرا به من دادند و می‌خواستم با متن دیگری نمایش را اجرا کنم اما بنا به اتفاقی، متن نمایشنامه «درد» مرتضی فرهادنیا به دستم رسید و در نهایت تصمیم به اجرای آن گرفتم. متن این نمایشنامه دغدغه‌مندی‌هایی دارد که شاید در مواجهه اول برای تماشاگر ساده به‌نظر برسد اما مسائلی در کل متن نهفته است که وقتی تماشاگر سالن را بعد از دیدن نمایش ترک می‌کند تازه به فکر فرو می‌رود. درواقع بیشتر به‌خاطر چن‌دبع‌دی بودن این متن را انتخاب کردم.
اما در عین حال اجرای چنین نمایشی که در یک فرصت یک ساعت ونیم به چندین موضوع از جنبه‌های مختلف بپردازید، سخت و چالش‌برانگیز بوده‌است. چطور این موضوع را مدیریت کردید؟
اگر بخواهید به مسائل از نظرگاه‌های مختلف فلسفی، روان‌شناختی، جامعه‌شناختی، اقتصادی و ایدئولوژیک نگاه کنید و در عین‌حال به جایگاه و روابط میان انسان‌ها چه

خلق یک پایان بندی غیرتکراری

سامان خلیلیان، کارگردان نمایش درد در رابطه با چگونگی خلق پایان خاص و غیرتکراری نمایش درد به «جام‌جم» گفت: در سال‌های گذشته همواره در فضای تئاترهای میدانی و پرفورمنس حضور داشتم و کار تولید کردم و بودن در این فضا برایم ارتباط بدون واسطه با تماشاگر را به ارمغان آورده است؛ یعنی در آن حوزه هیچ مرزی بین تماشاگر و بازیگر وجود ندارد و این پایان خاص به علائق و سلیقم باز می‌گردد. بنابراین، ما در روزان‌س پایانی با روایت نهایی‌تر و خاص‌تری که به متن نمایش اضافه شده است، روبه‌رو می‌شویم.

سازمان عقیدتی-سیاسی ارتش)، فرهاد ناظرزاده کرمانی، شهرام کرمی و... از جمله مهمانان این مراسم بودند.
اتاپک نادری در این مراسم گفت: «تئاتر به شخصیت‌شناسی جامعه کمک می‌کند و باید از هر تلاشی برای حمایت از این روند استقبال کنیم. برگزیدگان بخش مسابقه نمایشنامه‌نویسی نسیم رحمت نیز به‌شرح زیر اعلام شد؛
تقدیر: لوح تقدیر و جایزه نقدی به حمیده حقدل برای

نمایشنامه «قاصدک صدات رو به آسمون می‌رسونه»؛
جایزه سوم: جایزه نقدی و لوح تقدیر به مصطفی ابراهیمی برای نمایشنامه «۲۶۰ درجه پرواز بر فراز آشیانه عقاب‌ها»؛
جایزه دوم: جایزه نقدی و لوح تقدیر به حمید کریمیان برای مجموعه نمایشنامه «خاکبان افلاکی» و
جایزه اول: جایزه نقدی و دیپلم افتخار به هومن زندی‌زاده برای نمایشنامه «شیر صحرا» اهدا شد.

البته منظورم از این جمله خوب بودن نیست اما معتقدم یک کارگردان خوب همواره نیاز نیست که میزانشن طراحی کند. همواره کارگردانی خوب است که به دو ویژگی توجه کند؛ یکی انتخاب متن درست و دیگری کستینگ اجرایی خوب در جلو و پشت صحنه. من سعی کردم آنچه در این تعریف به آن قائلم را به‌کار ببندم و موفقیت‌م نسبی است.

دو نفر برای نقش خانم آمدند و در نهایت صحرای اسداللهی انتخاب شد. برای نقش ادوارد چندین نفر که مدنظر بودند، آمدند و گپ زدند اما مرتضی فرهادنیا به‌عنوان کسی که این متن را نوشته بود و به درونمایه و پیچیدگی‌های آن اشراف داشت و در گذشته هم بازیگر بود، این نقش را به عهده گرفت. به‌نظرم رابطه زوج اصلی نمایش باورپذیر شده است. همچنین نقش خودم را در قامت کشیش دوست دارم و انتخاب خودم بود و احساس می‌کردم می‌توانم این نقش را به مخاطبان ارائه و القاء کنم. همچنین دیگر عوامل و بازیگران نیز همکاری خوبی داشتند و دو نفر از بازیگران جزو افرادی هستند که مهربانانه این نقش‌ها را پذیرفتند. حتی سه پیرمرد زحمتکش که شاید اتفاق خاصی را ایجاد نمی‌کنند، تجربه فعالیت ۳۰ ساله تئاتری داشتند.

❖ یکی از ویژگی‌های نمایش شما نقش‌های مکمل است و در عین این‌که در ابتدا به‌نظر می‌رسد تعیین‌کننده نیستند اما کلید حل مسأله نمایش در دست آنهاست.

یک نمایش حاصل جزئیات به‌هم‌پیوسته است و شما باید برای کوچکترین لحظات و صحنه‌ها با حضور درست افراد روی صحنه بتوانید در طول یک ساعت و نیم تمام فحوای درون آن را به عینیت تبدیل کنید.

صادقانه بگویم همان فردی که در طول یک ساعت و نیم روی دیوار را رنگ می‌کند، فرقی با بازیگر اصلیم ندارد. این نگاه من از سمت تمام بچه‌هایی که در کار حضور دارند، پذیرفته شده و همه در هرجایی در خدمت کار هستند و این خیلی ارزشمند است.

معمولا نباید یک اثر نمایشی در بخش‌هایی مثل صحنه، بازی، کارگردانی و سایر بخش‌ها برجسته باشد و به چشم بیاید و برای باقی آن کاری صورت نگرفته باشد، چون وحدت خودش را از دست می‌دهد.

زمان کم با ارائه نمایش در فضای رئال بتوانیم به تمام این مسائل بپردازیم و اشاره کنیم. بنابراین، باید به سمت نشانه‌شناسی و خلق فضای باورپذیر می‌رفتم اما باید این پیچیدگی‌ها را هم عیان می‌کردم. البته نمی‌دانم چقدر موفق بودم و زمانی که بازخورد تماشاگران را گرفتیم، متوجه شدیم که توانسته‌ایم تا حدودی موفق باشیم.

❖ به‌نظر می‌رسد زوج این نمایش در عین صحبت‌کردن درباره مهم‌ترین مسائل و چالش‌های زندگی‌شان، نگاهی تساهل‌گرایانه به آنچه برای‌شان اتفاق می‌افتد، دارند و کمدی در این میان شکل می‌گیرد که جذاب است و این فضا به آرامی در ناخودآگاه تماشاگر می‌نشیند.

نام این نمایش «درد» به معنای سختی و مشقت زیاد است که حتی با شنیدن نام آن ممکن است دچار این سوگیری شوید که با یک تراژدی محض روبه‌رو هستید و به قول کشیش، تمام آسمای بار معنایی دارند. درواقع موقعیت‌ها در بخش‌هایی به‌قدری درنکанд و تبدیل به بحران‌های بزرگ می‌شوند که وقتی زوج نمایش را در وضعیت متناقض قرار می‌دهیم، از دردناک، کمدی و طنز خلق می‌شود. به عبارتی، موقعیت به‌اندازه‌ای تلخ است که شما به‌عنوان مخاطب دچار زهرخند تلخی می‌شوید. من در این نمایش دنبال ایجاد موقعیت طنز برای تماشاگر نیستم بلکه موقعیت به‌قدری دردناک و متضاد است که شما را به خنده وادار می‌کند. ایجاد چنین موقعیتی خیلی سخت است و نیاز به بازی درستی دارد و به‌عنوان کارگردان سعی کردم این موقعیت‌ها را خلق کنم. البته تلاشم این بود که موقعیت‌های کمدی بیش از اندازه ایجاد نشود؛ یعنی ممکن است خنده ایجاد شود اما در لحظه با شرایطی که در نمایش پیش می‌آید، از بین می‌رود. این خندیدن از سر کیفوری نیست بلکه خندیدن به موقعیت‌های دردناکی است که ما در زندگی برای خود ایجاد می‌کنیم. این نمایش برشی از وضعیت رابطه انسان‌های امروز است و دلیل خلق این لحظات این است که انسان‌ها خودشان را در آن موقعیت قرار دهند تا این موقعیت بتواند آنها را تکان دهد.

❖ دیالوگ‌های مسلسل وار این نمایش بین زوج جوان فیلم احتیاج به تمرین زیادی داشت. چقدر برای این موضوع تمرین داشتید و به این بازیگران رسیدید؟

چیزی که برایم در انتخاب یک متن مهم است و اصل قرار می‌گیرد، زیرلایه‌های درون‌متنی است که هم به دغدغه‌های شخصی خودم بپردازد و هم شامل موارد و نکاتی باشد که مقداری تماشاگر را به تعقل وادار کند

خانه زیر پالیون‌ها از نظرم به‌معنای محبوس شدن انسان امروز در دنیایی است که تکنولوژی او را به‌سمتی نامشخص می‌برد. به هرحال انسان در تفکرات و چارچوب‌هایش غوطه‌ور و محبوس شده و حتی لوازم زندگیش در این جریان پوشیده و محبوس هستند. معتقدم انسان‌ها برای تغییرکردن حاضر به ایجاد تنوعی می‌شوند که با وجود وجوه مثبت، می‌تواند ویرانگر هم باشد. مشقت کار این بود که در یک

نت‌نوازی

«شب تنبور» با حضور سه نوازنده برگزار می‌شود

کنسرت «شب تنبور» به تکنوازی سه تن از هنرمندان تنبورنواز اختصاص دارد که در آخرین روز هفته جاری روی صحنه می‌رود. در این اجرا، رامین اکااوند، سیدمحمد ذوالنوری و فرشید کاکاوند به‌طور مجزا روی صحنه می‌روند و تکنوازی تنبور دارند. رامین کاکاوند نزد استادانی چون هوشنگ ظریف، حسین علیزاده، فرهاد فخرالدینی، محمدصادق‌رویشی، رضوی سروسرستانی، صدیق تعریف، سیدام‌الله شاه‌ابراهیمی، درویش امیرحیاتی و سیدخلیل عالی‌نژاد آموزش دیده است. سیدمحمد ذوالنوری تار و سه‌تار را نزد استادانی همچون داریوش بین‌زیکان، حسین علیزاده و مسعود شعاری و همچنین آواز را نزد استاد رامبد صدیف فراگرفت. فرشید کاکاوند آهنگساز و نوازنده تنبور و گمانچه است. او نواختن تنبور را نزد استادان سیدکمال رضایی ونوربخش طاهریان و نواختن کمانچه را نزد اردشیر کامکار، شروین مهاجر و بهمن فرایدراس فراگرفت. این کنسرت جمعه ۱۰ اسفند ۱۴۰۳ از ساعت ۲۰ در تهران - تالار مهر حوزه هنری روی صحنه می‌رود.

تئاتر

اجرای نمایش «اشتراکی» از ۱۰ اسفند در ایران‌شهر

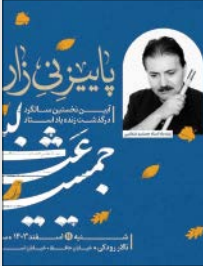
نمایش «اشتراکی» به نویسندگی و کارگردانی مرتضی شاه‌کرم که از ۱۷ بهمن ساعت ۲۰:۳۰ در سالن استاد سمندریان تماشاخانه ایران‌شهر اجرای خود را آغاز کرده‌است، از ۱۰ اسفند ساعت ۱۸:۴۵ روی صحنه می‌رود و پیش‌فروش آن نیز در سایت تبوال آغاز شده‌است. مسعود کرمانی، پروا آقاچانی، سهند جاهد، فاطمه نیشابوری، آسان حداد، پیمان نوری و مرتضی شاه‌کرم بازیگران این نمایش هستند. دیگر عواملی که در نمایش «اشتراکی» مرتضی شاه‌کرم را همراهی می‌کنند، عبارت‌اند از: مجری طرح و برنامه ریز؛ محمدحسن درباغی‌فرد، مدیر پروژه؛ احمد صمیمی و مشاور کارگردان؛ علی فراورده، طراح صحنه؛ سیناییلاق بیگی، طراح ویدئومپینگ؛ حجت حاج عبداللهی، مدیر روابط عمومی و تبلیغات؛ نوید آغاز، مدیر رسانه؛ میترا رضایی و... «اشتراکی» داستان دو خانواده را روایت می‌کند که در یک آپارتمان به‌صورت اشتراکی زندگی می‌کنند. برای یکی از خانواده‌ها مهمان می‌آید. هر دو خانواده در تلاش هستند، حقیقت زندگی خودشان را پنهان کنند و...

یادبود

«پاییز نی‌زار»؛ یادبودی برای جمشید عندلیبی

آیین نخستین سالگرد درگذشت جمشید عندلیبی، نوازنده نی با عنوان «پاییز نی‌زار» شنبه ۱۱ اسفندماه ساعت ۱۷ در تالار رودکی برگزار می‌شود. جمشید عندلیبی ۱۵ اسفندماه ۱۴۰۲ در ۶۶ سالگی بر اثر ایست قلبی دار فانی را وداع گفت. او موسیقی را نزد استادانی چون حسن کسایی، نصرا... ناصح‌پور، نورعلی برومند و محمدرضا لطفی فراگرفته بود و در آثاری چون «بیداد»، «نوا»، «دستان»، «دود عود»، «آسمان عشق»، «یاد ایام»، «رسوای دل»، «پیام نسیم»، «دل مجنون» و «سرو چمن» به‌عنوان نوازنده و در آثاری چون «مهمان تو»، «پاییز نی‌زار» و «مونس جان» به‌عنوان آهنگساز حضور داشت. تک‌نوازی نی آلوم ماندگار «نی‌نوا» اثر حسین علیزاده هم به‌عهده مرحوم عندلیبی بوده که مخاطبان او را با این اثر می‌شناسند. این برنامه به همت مدیریت امور موسیقی و سرود سازمان فرهنگی- هنری شهرداری تهران و با مشارکت بنیاد رودکی پیش‌بینی شده است. علاقه‌مندان می‌توانند به تالار رودکی واقع در خیابان حافظ، مراجعه کنند.

رویداد

معرفی نامزدهای جشنواره نمای باران

نخستین جشنواره ملی نمای باران در سه بخش نقالی و قصه‌گویی، استندآپ کمدی و نمایشنامه‌نویسی با موضوع پیشگیری از اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی، نامزدهای نهایی خود را در هر بخش معرفی کرد.

در مجموع ۳۱۳ اثر در بخش‌های مختلف جشنواره ثبت شد که پس از انتخاب اولیه، هیأت داوران این رویداد، ۲۷ اثر را به‌عنوان نامزدهای نهایی اعلام کردند. مجید قناد و سمیه امیری در بخش قصه‌گویی، نقالی و استندآپ کمدی و همچنین شهرام احمدزاده و بابک پرهام در بخش نمایشنامه‌نویسی، داوری آثار را به عهده داشتند. اختتامیه این جشنواره، با حضور جمعی از اهالی هنر و ادبیات، روز شنبه ۱۱ اسفندماه ساعت ۱۰ صبح در مجموعه باغ کتاب تهران، کوشک هنر، خانه شعر و ادبیات، تالار جلال برگزار می‌شود. این جشنواره به‌همت مؤسسه مردمی شمیم و با همکاری سازمان امور اجتماعی کشور، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و همراهی موسسات مردم‌نهاد آینده روشن ثمن و کیمیای ثمن برگزار می‌شود.